UNIVERSITETET
I OSLO

Notat

Til: Norges forskningsråd

Dato: 20.12.2024
Saksnr..: 2024/17853 VIBEKAL

Forskningsrådet - Ny porteføljeplan for Velferd og utdanning - UiOs innspill

UiO vil få takke for muligheten til å komme med innspill til utkastet til porteføljeplan for Velferd og utdanning. Vi må få meddele at tidsplanen for prosessen med en uke fra planutkast foreligger til innspillsmøte og påfølgende to dager før frist for skriftlig innspill er vel rask, og at vi håper at framtidige innspillsprosesser gir høringsaktørene bedre tid.
UiO støtter mye av planens innhold og innretning, men har noen hovedinnspill som gjengis under sammen med utdyping. Vedlagt finner dere 1) henvisning til konkrete innspill i planutkastet for hver av hovedpunktene og 2) innspill fra UiOs humaniora- og samfunnsvitenskapelige fakulteter i sin helhet.

UiOs hovedinnspill til endelig plan

- **Utvide og nyansere mangfoldbegrepet** der porteføljeplanen beskriver de sentrale utfordringer knyttet til sosial og økonomisk bærekraft slik at det omfatter klasse/sosioøkonomisk bakgrunn, urfolk, religiøse grupper og kjønn.

- Fremme **grunnleggende forskning** innen velferd og utdanning, for å støtte opp under vitenskapelig utvikling som vil gjøre det mulig for norske forskningsmiljøer å være i forskningsfronten. Sikring av rommet for fri forskning uten predifinerte føringer i valg av forskningsproblem og metode er spesielt viktig på politisk betente områder. Porteføljeplanen bør ha som ambisjon å stille de kritiske og grunnleggende spørsmål i studier av velferd og utdanning - hva er rettferdig fordeling, hva innebærer bærekraft, hvordan endres sosiale normer, hvor mye økonomisk og sosial ulikhet «tåler» et samfunn. Grunnleggende forskning vil være essensiell beredskap i møte med uforutsette samfunnsutfordringer i en verden preget av raske teknologiske og samfunnsmessige endringer uten forutsigbare effekter og dynamikk.

- Sikre forskning om samspillet mellom **digitalisering/KI** og velferdsstat og utdanningssystem. Dette bør omfatte kunnskap om samfunnets evne til å håndtere digitaliserings- og KI-utfordringer og muligheter. Porteføljeplanen bør rette oppmerksomhet mot forskning om ulike aktørers rolle i de digitaliseringsprosesser som setter sitt preg på velferd og utdanning. Her vil det være viktig å få fram historiske studier og studier av juridiske aspekter og regulering.

Rektor

Postadresse:
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

Besøksadresse:
Lucy Smiths hus,
Problemveien 7

Tlf: +47 22 85 50 50
Faks:
E-post:
postmottak@admin.uio.no
http://www.uio.no/
Org.nr.: 971 035 854

- **Bærekraftbegrepet** må utvides og nyanseres. Det bør komme fram at økonomiske, sosiale og økologiske forhold utgjør begrepets tre sentrale komponenter og at nettopp forskning om sammenhengen mellom disse er sentral også for dette porteføljeområdet. Her blir det også viktig å få til samarbeide på tvers av andre relevante porteføljeområder.

- **Styrke internasjonale perspektiver i planen:** Komparative og internasjonale perspektiver er avgjørende for å styrke vår forståelse av globale samfunnsendringer, herunder økende ulikhet, krig og konflikter, og politisk polarisering.

- Sikre forskning på **kvalitet i utdanning på alle nivåer**. Planen bør reflektere de ulike roller som utdanning representerer langt utover det å være en viktig arena for inkludering og ulikhetsskapende prosesser. Dette kommer ikke klart fram i planens målformuleringer. (Se vedlegg 1 og 2 UV)

- **Sikre at juridiske perspektiver i forskningen** er del av planen, herunder hvordan lover og reguleringer påvirker (fremmer eller hemmer) velferdsstaten og utdanningssystemet. (Se vedlegg 1 og 2 JUS).

- Vektlegge betydningen av **politisk-administrative institusjonenes** rolle for en robust, kompetent og velfungerende offentlig sektor. Kvaliteten på disse institusjoner er avgjørende for iverksetting av politikk på alle de målområdene som dekkes av denne porteføljeplanen, med effekter for samfunnsmessig og økonomisk bærekraft, tillit og i siste instans for folks livskvalitet.

- For å sikre forskningskapasitet innen dette feltet understreker vi behovet for å opprette flere **rekrutteringsstillinger**, støtte til **infrastruktur** for åpen forskning og deling av data, og å bidra til fokus på **metodiske** muligheter og **forskningsetiske** utfordringer ved KI.

Med hilsen

Svein Stølen
rektor

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

UNIVERSITETET
I OSLO

Saksbehandler:
Vibeke Alm
+47228560l0, vibeke.alm@admin.uio.no